

sének eredményeképpen a vasútvállalat a belföldi talpfának a külföldinél 10%-kal magasabb árban való átvételére is köteleztetett.

Mivel a vasútvállalatok nemcsak közérdekű, de egyúttal jövedelmezőségre alapított vállalkozások is, a magyar termelés támogatása természetszerűleg nem mehet el a végtelenségig s így csak köszönettel adózhatunk azért az előnyért, amit ez az eljárás a magyar termelés részére nemcsak a magasabb árral, de különösen az elhelyezés biztosításával nyújt.

Ez úton is fölhívjuk ezért a versenytárgyaláson ajánlatot tett hazai termelőinket, hogy a vállalatnak ilyen formában tegyenek újabb sürgős ajánlatot.

Rámutatunk azonban egyúttal arra is, mennyire szükséges az érdekképviselő eljárása az ilyen teljesen gazdasági vonatkozású kérdésekben is. Nemcsak az érdekelt birtokosok és termelők, de a köz szempontjából is feltétlenül szükséges tehát, hogy az egyesület ilyen természetű működését állandóan folytassa.

Reflexió a Krónikára.

Az Erdészeti Lapokban megjelent Krónika az 1—8. pontjában tárgyalt, eladott, az erdőbirtokosokat, az erdőmérnöki kart, de az egész országot oly közletről érintő eszmék felvetésével, szellőztetésével, úgy érzem, hogy a már ellanyhult, elernyedtt erdőgazdasági ág iránti érdeklődést az egész vonalon ismét felszínre hozta, — Pató Pálok nemtörődömségét megtörte. A magyar vérmérsékletet jellemző vitatkozási lehetőségnek egy új útját mutatja meg. A Krónika egy igen elmés, dícséretes kezdeményezése az Erdészeti Lapoknak, a Krónika írónak, amelyért hálásak lehetnek az erdőbirtokosok, erdőtisztikar, de az egész ország is, mert a faszükséglet kielégítésének megoldása, helyes mederbe terelése elsőrendű, lehet mondani, — létérdeke megcsónkított országunknak. Tehát eminens érdekünk az, hogy e kérdés nagy körültekintéssel és leghelyesebben, de egyben gyorsan is megoldassék, nehogy az egyszerű

suszterral, aki az egy héten belül elkészíteni ígért csizmát három hónap után sem készítve el, a megrendelő szemrehányására, hogy a jó Isten hét nap alatt egy egész világot teremtett, míg ő egy csizmát sem volt képes elkészíteni, azt feleljük, hogy olyan is az. Ha a mezőgazdasági termények értékesítésének, kivitelének égető kérdését az ország faellátási kérdésével összehasonlítjuk, — a statisztikai adatok alapján a fakérdés fölébe kerül a mezőgazdaságinak, amennyiben mezőgazdasági terményeink értéke alul marad a fabehozatal értékével szemben.

A nagyobb, az ország faszükségletét megoldó látókörrrel, prakszissal rendelkező emberek munkáját kérjük most e változatos időkben, egyben a helyi szükségletek kívánalmainak szóbeli, írásbeli feltárásával könnyítsük meg munkájukat, — igazat adva Béky kollégánknak, hogy esetleg mindenki találhat fel valami újat. A vita, a meggyőzés azonban mindig csak higgadt alapon, személyeskedés nélkül, a kérdés tárgyilagos megvilágítását célozza; kisebb érdekek kiforszírozásával ne ejtsük el a nagy célt, — majd reá kerül a sor annak reparálására is, ha a gyakorlat annak szükségességét felismeri. Hibák vannak, lesznek, de ne zárjuk el azok korrigálási lehetőségét; mások véleményének tiszteletben tartásával ne húzzunk szét, mert az egységben van az erő.

A Krónika 9. pont alatti vízszabályozásra vonatkozó észrevételét teljesen osztom. Itt azonban disztíngválni kell a homokdombos és a lapályos sík területek között.

Az oláhok jóvoltából a hegyek közül homokdombos vidékre kerültem. Itt is teljes energiával, állami támogatással, a munkanélküliség leküzdésének hangzatos, divatos jelszavával mindent lecsapolnak.

Sokszor a 10—20 holdas homokdombok közé beékelt semlyékben ideiglenes időre összefolyt vizek lecsapolását is követelik a birtokosok.

A világ minden kultúrállamában felhasználják a már meglévő, sőt ha nincs, a drága pénzen odavezetett vizet a mezőgazdaság jövedelmezőségének fejlesztésére, vízi utak létesítésére; ezzel szemben nálunk a víz egy tranzitó szükséglet fogalmát jelenti, a csonka kis országunkon csak átfutni rendelt víz áldását hozó előnyeit, jótéteményeit nem ismerjük.

A kultúrmérnökség leszanált személyzetével, azt hiszem, a most hirtelen, azonnal szükségessé vált, tervbe vett sok munkát: a lecsapolás rentabilitásának kiindulási alapját képező felméréseket kellő precizitással képtelen ellátni, — a lecsapolásba befektetett tőke, a víztelenítéssel előállott haszon és vízszint-süllyesztéssel okozott károk összehasonlító munkáját nem képes — dacára nagy szaktudásának — nyugodtan mérlegelni és inkább csak a szint bemérése, a csatorna irányának kitzúzése, a csatorna méreteinek megállapítása, hány m³ föld mozgósítása, a befektetendő tőke kiszámítása és a munka ellenőrzése jöhet számításba, a forszírozott lecsapolási divat lehetetlen követeléseivel szemben. Mikor befejezést nyert a munka, a kapott államsegély, a nagy kölcsön kimerült, — eszmél fel a birtokos, mily óriási terhet vett magára, mily nagy összeget kell ártéri adóként fizetnie.

Mi, akik több évtizedes prakszisunkkal egy új milióbe, dombos, homokos vidékre helyeztettünk át, azt halljuk és látjuk, hogy itt mindenki, mindenütt akácosít, mint a régi cseh-jáger, aki hogy a letarolt erdőterület mielőbb zöld legyen, — erdőbirtokosának szemét bekösse, a letarolt östölgyes helyét is fenyővel telepítette be.

Sokszor elgondolom, hogy vajjon a mindenfajta talajnak akáccal való forszírozott betelepítése nem egy divatos kilengése-e az erdészetnek a lecsapolási mániával karöltve. A kultúrmérnök mélyen a szint alá hozza a semlyék környékét, — a dombosabb részeket, hogy legyen mit akácosítani ott, ahol eddig e terület mezőgazdasági növényeket elég jól megtermette, — mert gyors befásítás nélkül könnyen futóhomokká válhatik a kiszárított homokterület.

A kisebb területek vízmentesítésével származott nagyobb területek szükségelt talajvízszintjének lemélyítésével előállott kár többszörösen felülmulja a hasznot.

A pára, a harmat a volt semlyék környékéről eltűnik, a kaszálás megszűnik, a homokos vidéken periódikusan visszatérő hosszas szárazságban nem marad legelő. Ha pedig e víztelenített területet befásítják, hogy birják meg a 3—5 pengős kat. holdankénti ártéri adót, a most már fás területek — természetesen akácos — a 2—3 vágásturnus után.

A vízlecsapolási engedélyekhez a helyszíni bejárással kapcsolatosan az erdészeti hatóság szakvéleményének becsatolását is jónak látnám megkövetelni.

A fenti módon keletkezett, valamint az Alföld-befásítás keretébe tartozó területeknél legyünk tekintettel a jövőre is a megtelepítendő fanemet illetőleg.

Az akác vitán felül kitűnő, felülmulthatatlan jó fa, a mezőgazdaság aléin, az utak és határszegélyek, valamint a futóhomokterületeken; gyorsan nő, nagy fahozamot ad, ha turnuszerűen akárhányszor levágjuk, szépen felújul, gyöksarjakból vagy mesterséges úton, az aléken, utakon és határszegélyeken.

Nem így van azonban az összefüggő, már 2—3 ízben levágott területeken.

Uradalmunknál 80—100 év előtt telepített, úgynevezett akácfa-homokszélfogókat 15—20 éves turnusokban kezelte a mezőgazdaság. Így ezek már négy ízben levágott, nagyobbára gyöksarjból keletkezett elegyetlen akácok. Ezeket kell megnéznie a mindenáron mindenütt elegyetlen akáctelepítőnek; ma a 15—20 éves akácfa a 15 cm vastagságot, 10 méter magasságot már nem éri el, ritka, lombozata gyér, sápadt, a talaj csaknem kopár, alig nő rajta valami csenevész gyom, tehát beteg a fa.

Az akác a fák közt a talaj felső rétegét illetőleg a legigényesebb, nem szeret gyökereivel a kevés élelmet nyújtó mély rétegbe hatolni, — csak ott hatol le, ahol a laza mélyebb talajban is dús táplálékot talál —, hanem a talaj felső rétegfelszín humuszát maga körül teljesen kiélve, inkább 50—100 méterre is elnyújtja gyökereit a dúsabb táplálék után.

A dülútak, árkok mentén mindig megtalálja szükségelt táplálékát, mert környéke vagy így, vagy úgy, trágyázva lesz.

Ezzel szemben elismerem azt, hogy a már futóhomok, vagy általában a homok megkötésére köztes mezőgazdasági használati fatelepítéssel az akác elsőrendű fa, eleinte igénytelen, könnyen megtelepszik, szárazságot állja, de nem írom alá, hogy ezt nem érhetnénk el más fanemmel elegyesen is: így tölgyvel, fekete fenyővel, szelídebb hajlásokon kanadai nyárral, sőt szelíd dióval, már kissé nedvesebb talajon magas körissel, szillel stb. elegyesen.

Az uradalmi erdőkben, ahol az akác a tölgyesbe is befurakodott, oly szép, egyenes növést, fatömeget mutat, ad, hogy a természet eme útmutatását felhasználva, lehetőségig mindeütt az akác elegyes telepítését ajánlhatom.

Az új telepítésnél maximum 1.5 m sor, 1 m csemetetáv kötelékben az első 1—2 sorban akácot és minden harmadik sorba a talajviszonyoknak legjobban megfelelő más fanemet kellene telepíteni. Az akácfát 2—3-szor levágva, a 4—5. fordulósakba az akác, a többi fanemmel egyidejűleg jönne kihasználás alá.

Igaz, hogy a tölgy, különösen a kőris fényigényes, nem eléggé árnyékolja a talajt, de mégis jobban szolgálja a célt, mint az elegyetlen akác.

A tölgy az akác mérsékelt beárnyékolását fiatal korában jól tűri, sőt meghálálja a sorvasztó meleg szelekkel szemben és később erőre kapva, már nem tudja elnyomni az akác és a tölgy segítségére is lehet jönni az egyoldalú akáclegalyazással.

A tölgyfa erős, fás, talajátütő gyökereivel a mély altalajt is átdolgozza, meglazítja, lombhullásával a talajt úgy, ahogy, de mégis betakarja, az alföldi meleg, szárító szelek hatását mérsékli, — ugyanezt lehet többé-kevésbé a fent elsorolt többi fanemekről is mondani.

Az elegyes telepítéssel meg lenne oldva az ország gyors szükségletét képező akácfa hozam és egy pár évtized múlva a többi fanem is jelentős hozamot nyújtana, — de mindig a talaj teljes kiélése nélkül.

Nem engedném meg a köztes használatú felújítástól eltekintve, a tuskók kiszedését sem, — e választék legnagyobb-részt a favágó fizetésére megy —, mert ha mindig csak zsaroljuk a talajt, de semmit sem adunk vissza, a talajtakarót is megbolygatjuk, ez idővel bosszút fog állni rajtunk, ha már mi nem is leszünk, emlékünket, munkánkat utódaink nem sok szeretettel fogják emlegetni, akárcsak a még nem rég divatos amerikai kőriskultuszt.

A 10. pont alatt tárgyalt fiatal kollégáink elhelyezését, jövőjét illetőleg a fiatalság is hálás lehet a Krónika-írónak, mert az elhelyezkedhetés kérdése felvetetvén, — egyelőre elvonulva az elbocsátás rémé —, meg lehetne a továbbiakra, az

állandósításra nézve a lehetőségeket pro és kontra vitatni, nyugodtan, minden személyeskedés nélkül, hogy a kecske is jólakjék, a káposzta is megmaradjon, mert félek, hogy a személyeskedés vitája az obskurus diván kilökésével fog véget érni és így a fiatalság issza meg annak a levét.

Ha a jövőben a 11. pont alatti „Elkéstünk” cikket jól emlékünke vessük és nem akarunk szemérmes koldusként üres tarisznyával járni, hanem folyton rekriminálunk, ha az erdőkezeléssel kapcsolatos erdőmérnöktartás törvényileg — de jól — szabályozva lesz, ha a törvény eltiltja a megélhetést biztosító nyugdíjelvezőket a további erdőkezeléstől és nagy szaktudásunknak csak irányító befolyását engedi igénybe venni, úgy azt hiszem, a repatriálással támadt egészségtelen előlépési, elhelyezkedési lehetőség ismét normálissá válik az integritás bekövetkeztéig is és akkor milyen jó lesz az öreg gárda vezetése mellett a kéznél levő, kevés praxist már szerzett, kisebb területeket adminisztráló fiatalokat beültetni a ma még megszállt régi, nagy erdőgondnokságokba.

Az erdészetet, a személyzetet érdeklő további sorozatos Krónika folytatását kérjük és várjuk az agilissá vált erdészeti egyesülettől és [Krónika-írótól, mert ezzel azt szeretném elérni és látni, hogy nemcsak született jogász és gazdász legyen a magyar ember, de legyen ezután mindenki az ország eminens faérdekeit lelken viselő született erdész is, mint amilyenek mágnásaink.

Vállaj, 1930 augusztus hó 23-án,

Szederjei Ostadál Jenő
erdőtanácsos.

